

Zaak 2026-059

Datum uitspraak: 10 juni 2026

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellante

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 3 februari 2026 (kenmerk: U2026 608/cn2) heeft verweerster aan appellante medegedeeld dat sprake is van onregelmatigheden en fraude bij het tentamen d.d. 23 augustus 2025 van de cursus PB2802, Inleiding in de wetenschap. Voorts heeft verweerster medegedeeld dat sprake is van recidive wegens structureel frauduleus handelen. Verweerster heeft besloten het tentamen ongeldig te verklaren met verlies van drie tentamenkansen. Voorts ontnemt verweerster appellante het recht om tentamens af te leggen voor alle cursussen uit het aanbod van de Open Universiteit gedurende één jaar. Verweerster zal geen vrijstelling binnen een opleiding van de Open Universiteit verlenen op basis van tentamens die appellante gedurende de periode van uitsluiting aflegt aan een zusterfaculteit. Tot slot zal verweerster het instellingsbestuur adviseren te besluiten om appellante uit te schrijven van de opleiding. Als gevolg van deze ongeldigverklaring zijn de aan appellante toegezonden uitslagbrief van dit tentamen en het cursuscertificaat niet meer geldig. Appellante dient deze te retourneren.
- 1.2 Appellante heeft afgezien van minnelijk schikkingsoverleg met verweerster. Appellante heeft per e-mail van 7 mei 2026 aangegeven haar beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 10 juni 2026, gelijktijdig met de beroepszaken van appellante met zaaknummers CBE2026-051-053-055-057-061, waarbij verweerster, vertegenwoordigd door mevrouw prof. mr. A.L.H. Ernes, voorzitter Commissie voor de examens, en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellante zelf heeft afgezien van het recht om (persoonlijk) ter zitting gehoord te worden, maar heeft zich laten vertegenwoordigen door haar gemachtigde, die eveneens via videobelverbinding aan de zitting heeft deelgenomen.

2. Overwegingen

Het beroep van appellante

- 2.1 Appellante heeft door middel van één beroepschrift beroep aangetekend tegen zes fraudebeslissingen van verweerster d.d. 3 februari 2026. Voor zover het beroep van appellante ziet op de beslissing met kenmerk U2026 608/cn2, heeft appellante het volgende aangevoerd.
- 2.2 Appellante voert aan dat door de surveillant geconstateerd zou zijn dat er een onvolledige roomscan is gemaakt, de hand van een tweede persoon in beeld komt en gecommuniceerd wordt over de webcampositionering. Zonder volledige dossierinzage en hoor- en wederhoor

zijn een fraudeconclusie en zware cumulatieve sancties op basis van deze constatering en onevenredig.

- 2.3 Ten aanzien van de concrete gedragingen, voert appellante in haar beroepschrift aan dat renovatiewerkzaamheden plaatsvonden aan het dak en direct voor haar raam. Ter zitting heeft de gemachtigde van appellante toegelicht dat gedurende een langere periode werkzaamheden werden uitgevoerd aan het kozijn van de kamer waarin appellante het tentamen aflegde. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door de familie van appellante, waardoor soms personen zichtbaar en hoorbaar zijn tijdens de tentamens die appellante aflegde in de periode van 7 juni tot en met 22 september 2025. Verweerster had deze alternatieve verklaring beter moeten onderzoeken en meewegen, aldus appellante. Dit maakt volgens appellante tevens dat de bestreden beslissing gebrekkig is gemotiveerd. Het in- en uitzoomen tijdens het tentamen doet appellante voor de leesbaarheid van het tentamen.
- 2.4 De opgelegde sancties leiden tot studievertraging, verlies van tentamenkansen gedurende een lange periode en mogelijk definitieve beëindiging van de studie. Bovendien hebben de sancties een zware persoonlijke impact op appellante. Deze sancties vereisen volgens appellante op grond van artikel 3:4 Algemene wet bestuursrecht (Awb) en jurisprudentie van de Raad van State, Afdeling bestuursrecht, studentenzaken (hierna; de Afdeling) (ECLI:NL:RVS:2026:853) een expliciete evenredigheidstoets, waarin de met de besluiten te dienen doelen worden afgezet tegen de nadelige gevolgen voor appellante. Noch de bestreden beslissing, noch het verweerschrift bevat volgens appellante een expliciete evenredigheidstoets. De sancties zijn bovendien onevenredig als enkel sprake is van onregelmatigheden.
- 2.5 In de bestreden beslissing wordt de fraude als ernstig gekwalificeerd wegens recidive en structureel frauduleus handelen, waarbij tevens wordt verwezen naar twee beslissingen van verweerster van 9 oktober 2025. Volgens appellante is onvoldoende kenbaar gemaakt of de beslissingen d.d. 9 oktober 2025 onherroepelijk zijn, wat de inhoudelijke basis hiervan was en op welke wijze recidive doorwerkt in de zwaarte van de sanctie. Recidive kan volgens appellante niet dienen als bewijs voor nieuwe fraude.
- 2.6 De uitslagbrief en het cursuscertificaat, die appellante op grond van de bestreden beslissing dient te retourneren, zijn volgens appellante formele besluiten. Verweerster had daarom een expliciet herzienings- of intrekkingbesluit ten aanzien hiervan moeten nemen dat zorgvuldig is voorbereid en gemotiveerd en een evenredigheidstoets bevat, aldus appellante. Dit ontbreekt in de bestreden beslissing, hetgeen volgens appellante in strijd is met de Awb en diverse jurisprudentie van de Afdeling.
- 2.7 Appellante verzoekt om volledige inzage in het dossier, inclusief de volledige proctor (video- en audiologs) en metadata van de betrokken tentamens, de surveillantenverslagen, de toepasselijke examenreglementen en de in Mijn OU gepubliceerde instructies, alsmede de onderliggende stukken van de (interne) fraudecommissie.
- 2.8 Appellante verzoekt om de bestreden beslissing te herroepen, de kwalificatie fraude ongedaan te maken en voor zover onregelmatigheden zijn vastgesteld te volstaan met een proportionele maatregel, die niet leidt tot verlies van tentamenkansen, uitsluiting van tentamens of advies tot definitieve uitschrijving. Tot slot verzoekt appellante om gehoord te worden tijdens een hoorzitting en om een proceskostenvergoeding voor de verleende rechtsbijstand.

Het standpunt van verweerster

- 2.9 Verweerster heeft tot taak om de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen op grond van artikel 7:12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Op grond van artikel 4:16 onder m van de Onderwijs- en examenregeling wo-bacheloropleidingen algemeen (OER) 2024-2025 en 2025-2026 is verweerster bevoegd een tentamen of onderdeel daarvan ongeldig te verklaren als een juist oordeel omtrent kennis,

inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat niet mogelijk is of als de kwaliteit van het tentamen niet kan worden geborgd. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer sprake is van onregelmatigheden, zoals opgesomd in artikel 2.4.2 lid 2 van het Examenreglement. Voorts kan sprake zijn van fraude op grond van artikel 2.3.2 lid 1 van het Examenreglement, wanneer een tentamenkandidaat al dan niet opzettelijk zodanig handelt dat geen juist oordeel kan worden gevormd over zijn kennis, inzicht en vaardigheden en waarbij eventueel sprake is van beïnvloeding van het tentamenresultaat.

- 2.10 In algemene zin heeft verweerster toegelicht dat appellante van 10 februari 2025 tot en met 9 februari 2026 stond ingeschreven voor de cursus PB2802. De cursus wordt afgesloten met een DIT tentamen. Appellante haalde een 9,3 voor dit tentamen.
- 2.11 Verweerster is van mening dat bij het onderhavige tentamen sprake is van onregelmatigheden in de zin van artikelen 2.4.1 jo. 2.4.2 van het Examenreglement. Verweerster voert verder aan dat fraude is gepleegd in de zin van artikel 2.3.2 lid 1 van het Examenreglement en dat bovendien sprake is van structureel frauduleus handelen en recidive in de zin van artikel 2.3.4 lid 2 sub a onder V van het Examenreglement. Daarom kan verweerster niet oordelen of appellante beschikt over de kennis, inzicht en vaardigheden die tijdens het onderhavige tentamen worden getoetst. Verweerster voert daartoe het volgende aan:
- 2.11.1 Door de surveillant zijn de volgende gedragingen geconstateerd:
- drank en voedsel is aanwezig op het bureaublad;
 - appellante maakt een onvolledige roomscan en toont de linkerkant van en naast haar bureau niet;
 - appellante zegt "ja" bij het voltooiën van de roomscan;
 - duidelijk een tweede stem hoorbaar, waarop appellante ook praat en lacht met deze tweede persoon;
 - een hand van de tweede persoon is in beeld;
 - appellante vraagt advies aan deze tweede persoon over de opstelling van de webcam;
 - de tweede camera is niet correct op het bureaublad gericht;
 - appellante zoomt het beeldscherm meermaals in- en uit;
 - appellante kijkt regelmatig naar links, waarna appellante vrijwel direct een antwoord selecteert. Ook heeft appellante soms een afwachtende houding.
- 2.11.2 De onregelmatigheden in casu zijn volgens verweerster dat appellante een onvolledige roomscan heeft gemaakt en haar tweede camera onjuist heeft opgesteld.
- 2.11.3 Volgens de fraudecommissie is er een vermoeden van een tweede persoon in de ruimte, waarbij de onderhavige casus overeenkomsten vertoont met andere tentamens van appellante waarbij ook een tweede persoon in de ruimte vastgesteld kan worden. Er is volgens de fraudecommissie sprake van een patroon, waarbij appellante steeds een onvolledige roomscan maakt en alvorens een vraag te beantwoorden het beeldscherm in- en uitzoomt en kijkt naar de plek waar volgens de fraudecommissie een tweede persoon in de ruimte aanwezig is.
- 2.11.4 Volgens verweerster is sprake van structureel frauduleus handelen bij in totaal acht tentamens van appellante, waarbij sprake is van fraude volgens het hiervoor geschetste patroon. Daarbij merkt verweerster op dat een tweede persoon zichtbaar of hoorbaar is vanuit de linkerhoek, die appellante nooit in beeld brengt. Dit patroon bij alle tentamens en de aanwezigheid van een tweede persoon bij het tentamen in casu maakt voor verweerster dat niet enkel sprake is van onregelmatigheden, maar van fraude bij het onderhavige tentamen.
- 2.11.5 Verweerster benadrukt dat de regels omtrent tentamenafname, onregelmatigheden en fraude vooraf bekend zijn c.q. bekend behoren te zijn bij studenten en dat deze worden benadrukt in de oproepbrief die appellante ontving.
- 2.11.6 Ten aanzien van de verklaring van appellante voor het frauduleuze handelen, heeft verweerster aangevoerd dat op de beelden geen renovatiewerkzaamheden hoorbaar of zichtbaar zijn. Zouden er overigens renovatiewerkzaamheden hebben plaatsgevonden, dan had het volgens verweerster voor de hand gelegen dat appellante haar tentamens op een studiecetrum had afgelegd.

2.12 Verweerster heeft de volgende sancties aan appellante opgelegd:

- 2.12.1 Het onderhavige tentamen is ongeldig verklaard op grond van artikel 2.3.6 lid 1 van het Examenreglement. Appellante verliest drie tentamenkansen conform artikel 2.3.6 lid 2 sub a van het Examenreglement.
- 2.12.2 Verweerster ontnemt appellante op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub b van het Examenreglement het recht om tentamen te doen voor alle cursussen uit het aanbod van de Open Universiteit gedurende één jaar.
- 2.12.3 Verweerster zal weigeren om appellante vrijstelling te verlenen binnen een opleiding van de Open Universiteit op basis van tentamens die zij gedurende de periode van uitsluiting aflegt aan een zusterfaculteit, op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub c van het Examenreglement.
- 2.12.4 Verweerster zal, nadat definitief op het beroepschrift van appellante is beslist, aan het instellingsbestuur het advies uitbrengen om te besluiten appellante uit te schrijven voor de opleiding, conform artikel 7.12b lid 3 WHW en de Inschrijvingsvoorwaarden van de Open Universiteit.

Ten gevolge van de ongeldigverklaring van het tentamen, is de aan appellante verzonden uitslagbrief en het cursuscertificaat niet meer geldig. Verweerster heeft appellante verzocht deze documenten te retourneren.

2.13 Gelet op de ernst van de gedragingen en het gegeven dat deze gedragingen bij acht tentamens door verweerster zijn geconstateerd, is volgens verweerster geen sprake van onevenredige sancties. Studievertraging die appellante ondervindt, is geheel aan haar gedrag te wijten.

Het oordeel van het College

2.14 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich mee dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht. Het College is, toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.

2.15 Artikel 2.4.2 van het Examenreglement¹ bepaalt:

- 1. Een onregelmatigheid is iedere gebeurtenis bij een tentamen waardoor het kennen en kunnen van de kandidaat niet kan worden vastgesteld of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd.
- 2. Van een onregelmatigheid is in elk geval sprake wanneer:
 - a. Het door een student handelen in strijd met de instructies, vermeld in het cursusmateriaal of de regelgeving die betrekking hebben op de verplichtingen bij het afleggen van een tentamen of bijzondere verplichting, zie hiervoor ook bijlage 7: Instructies in verband met de tentamenzitting.
 - b. Het door een student niet volgen van de aanwijzingen/instructies van de surveillant dan wel bij een (digitale) tentamensessie.Voorbeelden van het door onder a en b genoemde zijn:
(...)

¹ Ten tijde van de tentamendatum was het Examenreglement 2024-2025 van toepassing. Ten tijde van de bestreden beslissing was het Examenreglement 2025-2026 van toepassing. De artikelen die in deze uitspraak worden aangehaald, zij gelijkkluidend voor beide versies van het Examenreglement.

2. Voor tentamens welke afgenomen worden middels proctoring

(...)

- Het tijdens de tentamensessie communiceren met andere personen niet zijnde de surveillant;

(...)

- Het tijdens de tentamensessie aanwezig zijn van andere personen in de tentamenruimte.

- Student maakt geen correcte roomscan

(...)

- Student stelt de tweede camera niet op conform de instructies, waarbij student, de werkplek en het bureaublad duidelijk in beeld moeten zijn tijdens de tentamensessie.

Bijlage 7 van het Examenreglement bepaalt ten aanzien van tentamens die middels proctoring worden afgenomen:

De volgende punten zijn van belang tijdens de gehele tentamensessie:

Er mogen geen andere hulpmiddelen dan de toegestane hulpmiddelen voorhanden zijn. De hulpmiddelen zoals die zijn opgenomen op de oproepbrief en het voorblad van het tentamen zijn leidend. Zie ook bijlage 8 [bij] het Examenreglement.

(...)

Wanneer het tentamen middels proctoring wordt afgenomen, dient de student gedurende de hele tentamensessie de instructies te volgen, zoals

(...)

• een 360 graden roomscan te maken, inclusief het tonen van het hele (schone) bureaublad en de ruimte onder het bureaublad, conform de daarvoor verstrekte instructies;

(...)

• alleen in de ruimte aanwezig te zijn;

• niet communiceren met andere personen;

• niet samen te werken, in welke vorm dan ook;

(...)

• zijn oren en polsen voor de camera te tonen conform de instructies;

(...)

• zijn tweede camera zodanig op te stellen, waarbij student, de werkplek en het bureaublad duidelijk in beeld moet zijn

Uit het document "Voorkom ongeldigverklaring" blijkt:

We geven hieronder eerst in een lijst aan waar je op moet letten en daarna lichten we diverse onderwerpen verder toe:

3. Roomscan

(...)

d) gedeeltelijke roomscan

Er wordt gevraagd om 360 graden in beeld te brengen, dat wil zeggen helemaal rond. En niet alleen naar links en naar rechts (180 graden).

(...)

5. Positioneren tweede camera

(...)

b. Plaats de camera dus zodanig dat als hij ware 'over je schouder' met je meekijkt en je werkplek in beeld brengt: dus schuin achter je. Je werkplek, je beeldscherm en jijzelf moeten goed in beeld zijn.

Artikel 2.3.2 van het Examenreglement bepaalt voorts:

Onder fraude wordt in ieder geval verstaan ieder – al dan niet opzettelijk - handelen of nalaten van een tentamenkandidaat welke het vormen van een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt en/of het al dan niet opzettelijk beïnvloeden van (onderdelen van) het examenproces met als doel het resultaat van het tentamen te beïnvloeden. Voorgaande zin is eveneens van toepassing op het aanzetten van andere studenten tot fraude.

Artikel 2.3.4 van het Examenreglement bepaalt:

(....)

2. *Er kan sprake zijn van ernstige fraude in de volgende gevallen:*

a. *De CvE heeft vastgesteld dat student zich schuldig gemaakt heeft aan fraude en dat er sprake is van verzwarende omstandigheden.*

Onder verzwarende omstandigheden wordt in ieder geval verstaan:

(...)

V. recidive.

Ten aanzien van de gevolgen van onregelmatigheden, bepaalt artikel 2.4.4 van het Examenreglement:

1. *Wanneer er sprake is van een onregelmatigheid, is het tentamen niet rechtmatig afgelegd c.q. kan niet worden vastgesteld dat de kandidaat het tentamen zelf heeft afgelegd. Het tentamen is daarmee ongeldig. Indien van toepassing wordt het onterecht afgegeven certificaat ongeldig verklaard door de Commissie voor de examens en wordt het resultaat verwijderd uit het studentadministratiesysteem.*

2. *De Commissie is bevoegd het tentamen bij een onregelmatigheid ongeldig te verklaren met behoud van de tentamenkans.*

Een voetnoot bij dit artikel vermeld:

Indien de CvE beslist dat een resultaat dan wel certificaat ongeldig is, dient de student de uitslagbrief en het betreffende certificaat te retourneren aan team TenC per post: Postbus 4444, 6401 CX te Heerlen.

Ten aanzien van mogelijke sancties, bepaalt artikel 2.3.6 van het Examenreglement:

1. *Indien de CvE tot het oordeel komt dat er sprake is van fraude of plagiaat, wordt altijd geweigerd de uitslag van het desbetreffende tentamen c.q. bijzondere verplichting vast te stellen of wordt het desbetreffende tentamen c.q. bijzondere verplichting ongeldig verklaard, hetgeen schriftelijk aan de student wordt medegedeeld.*

2. *Voorts kan de CvE de volgende sancties opleggen:*

a. *Het verlies van een of meerdere tentamenkansen, waarop krachtens de inschrijvingsvoorwaarden recht bestaat.*

b. *Het aan student gedurende een door de CvE te bepalen termijn van ten hoogste één jaar ontnemen van het recht een of meer bij het besluit aan te wijzen tentamens of bijzondere verplichtingen aan de OU af te leggen.*

c. *Het weigeren vrijstelling binnen een OU-opleiding te verlenen op basis van tentamens die, gedurende de periode waarin de student is uitgesloten van deelname aan tentamens, aan een zusterfaculteit zijn afgelegd.*

(...)

f. *Bij ernstige fraude als gedefinieerd in artikel 2.3.5 kan de CvE het instellingsbestuur adviseren te besluiten de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief te beëindigen zoals bepaald in art. 7.12b lid 3 WHW en in het Studentenstatuut van de Open Universiteit.*

(...)

3. *Bij het opleggen van een sanctie wegens geconstateerde fraude houdt de CvE, benevens het bepaalde in lid 2, de regel aan dat de opgelegde sanctie in verhouding staat tot de geconstateerde fraude hetgeen het volgende betekent:*

a. *Bij een eerste constatering van fraude is de sanctie milder dan bij herhaling van fraude; student wordt dan tevens gewaarschuwd voor de consequenties van herhaling namelijk verzwarende omstandigheden van de sanctie.*

b. Fraude in de afstudeerfase resp. bij het afleggen van het examen van een opleiding wordt zwaarder bestraft dan fraude in een eerdere fase van de opleiding.

2.16 Artikel 7.12b lid 2 van de WHW bepaalt:

Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste één jaar. Bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.

2.17 Het College overweegt dat de Afdeling ten aanzien van fraude (bijvoorbeeld in de uitspraak met nummer ECLI:NL:RVS:2023:2963) de volgende maatstaf hanteert:

De Afdeling ziet zich voor de vraag gesteld of de feiten en omstandigheden zoals deze voorliggen de conclusie kunnen dragen dat buiten redelijke twijfel is komen vast te staan dat [appellante] heeft gefraudeerd. Die vraag beantwoordt zij ontkennend. Uit artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden volgt dat het bestuursorgaan, in dit geval de examencommissie, moet bewijzen dat in een concreet geval een overtreding is gepleegd. In geval van twijfel moet het bestuursorgaan aan de betrokkene het voordeel van de twijfel gunnen (vergelijk overweging 4.8.3 van het arrest van de Hoge Raad van 15 april 2011, ECLI:NL:HR:2011:BN6324, en de uitspraak van de Afdeling van 10 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:234).

Ten aanzien van de gedragingen van appellante

2.18 Het College stelt vast dat de constatering van de surveillant, zoals opgenomen in de bestreden beslissing, worden bevestigd door de opnames van het onderhavige tentamen. Daarop heeft het College geconstateerd dat:

- appellante een onvolledige roomscan maakt, waarbij zij de ruimte links naast haar bureau niet in beeld brengt;
- appellante tijdens de roomscan vraagt: “kun je even bukken?”;
- appellante “ja” zegt, nadat zij de roomscan heeft gemaakt;
- een mannelijke stem vraagt: “maar hoe werkt het ook alweer?”. Appellante reageert vervolgens op deze stem.
- de mannelijke stem zegt “wacht” en dat links omhoog naast appellante een hand in beeld verschijnt, die niet van appellante is.;
- de hand een tweede keer in beeld verschijnt waarna er gefluister te horen is.;
- appellante de webcamcamera beweegt en vraagt: “wat is beter: zo of zo?”;
- de tweede persoon zegt: “wacht, terug”, waarop appellante de webcam naar beneden beweegt.;
- de tweede persoon zegt: “nee, die ander denk ik”;
- de hand van de tweede persoon wederom in beeld verschijnt en een telefoon vast heeft. De tweede persoon zegt daarbij: “kijk ik kan gewoon helemaal zo doen nu”;
- voorafgaand aan het tentamen en terwijl het tentamen opstart, gefluister te horen is tussen appellante en de tweede persoon.;
- de tweede camera niet juist is gepositioneerd;
- de 2de persoon iets fluistert wanneer het tentamen start ;
- de appellante links omhoog kijkt en lacht;
- appellante het beeldscherm meermaals in- en uitzoomt;
- appellante steeds naar links kijkt waarna appellante een antwoord selecteert.

2.19 Het College stelt vast dat bij het onderhavige tentamen sprake is van onregelmatigheden in de zin van artikel 2.4.2 van het Examenreglement, nu appellante een onvolledige roomscan heeft gemaakt en haar tweede camera niet correct gepositioneerd heeft. Deze constatering zijn voldoende om tot het oordeel te leiden dat kennen en kunnen van appellante niet kan worden

vastgesteld door het onderhavige tentamen. Appellante heeft de regels omtrent het afleggen van een thuis tentamen en het verrichten van de juiste controlehandelingen niet goed opgevolgd.

2.20 Toetsend aan het hierboven geschetste juridisch kader en gelet op hetgeen op de tentamenopnames te zien is, stelt het College vast dat bij het onderhavige tentamen buiten redelijke twijfel kan worden vastgesteld dat sprake is van fraude in de zin van artikel 2.3.2 van het Examenreglement. Daartoe overweegt het college als volgt.

2.20.1 Het College is van mening dat er een tweede persoon in de ruimte aanwezig is, die appellante helpt bij het beantwoorden van de tentamenvragen. Daarbij overweegt het College dat appellante de linkerhoek van de ruimte niet in beeld brengt, en voor en tijdens het tentamen regelmatig juist naar deze hoek kijkt. Ook zegt appellante “ja”, nadat ze de roomscan heeft gemaakt, wat het vermoeden rechtvaardigt dat zij daarmee de tweede persoon in de ruimte informeert dat de roomscan is voltooid. Voorafgaand het tentamen voert appellant hardop en op fluisterton een gesprek met een tweede persoon in de ruimte. De hand van deze tweede persoon komt bovendien zichtbaar in beeld en heeft een telefoon vast, waardoor het College sterk vermoedt dat de tweede persoon de telefoon gebruikt om antwoorden voor appellante op te zoeken. Het veelvuldig in- en weer uitzoomen van het beeldscherm kan volgens het College logischerwijs alleen worden verklaard als handeling om de tentamenvragen beter leesbaar te maken voor de tweede persoon in de ruimte om het scherm vervolgens weer terug te zetten naar de voor appellante gewenste grootte. Dat appellante dit enkel voor haar eigen leesbaarheid doet, zoals zij stelt, verklaart niet waarom zij vervolgens steeds weer in- en uitzoomt. Het voorgaande in samenhang bezien kan volgens het college tot geen andere conclusie leiden dan dat appellante tijdens het tentamen wordt geholpen door een andere persoon. Het handelen van appellante is frauduleus, omdat appellante opzettelijk een tweede persoon in de tentamenruimte heeft toegelaten, die haar helpt met het beantwoorden van de tentamenvragen. Hierdoor probeert appellante het tentamenresultaat te beïnvloeden en kan niet worden beoordeeld of appellante beschikt over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die worden getoetst met het onderhavige tentamen. Ten overvloede overweegt het College dat enkel het aanwezig zijn van een tweede persoon in de ruimte, onder omstandigheden, reeds voldoende is om te concluderen dat sprake is van fraude. Voor de vaststelling fraude is opzet of beïnvloeding van het tentamenresultaat immers niet vereist. De omstandigheden zoals hier aan de orde wijzen op aanwezigheid gedurende het gehele of in ieder geval een groot deel van het tentamen en op communicatie tussen de tweede persoon en appellante gerelateerd aan het tentamen. De omstandigheden wijzen er ook op dat appellante probeert deze tweede persoon verborgen te houden tijdens de opname van het tentamen door een onvolledige roomscan en duidelijke communicatie onderling, onder meer over de positionering van de tweede camera.

2.20.2 Het College volgt de verklaring van appellante niet, dat sprake zou zijn van simultane renovatiewerkzaamheden. Op de tentamenopnames is allereerst enkel gepraat en gefluister te horen, maar geen geluiden die passen bij renovatiewerkzaamheden. Ook de roomscan geeft daarvoor geen enkele aanwijzing. Wanneer het raam in beeld komt tijdens de roomscan, zijn er bij dit tentamen, noch bij andere tentamens van appellante in opvolgende beroepszaken, op geen enkele manier werkzaamheden in uitvoering zichtbaar. In haar beroepschrift geeft appellante aan dat sprake is van renovatiewerkzaamheden aan het dak en direct voor het raam. Ter zitting heeft de gemachtigde van appellante toegelicht dat sprake zou zijn van renovatiewerkzaamheden aan een kozijn. De verklaring van appellante is daarmee niet eenduidig. Bovendien heeft appellante op geen enkele wijze bewijs overgelegd van de gestelde werkzaamheden. Tot slot acht het College het niet geloofwaardig dat deze renovatiewerkzaamheden gedurende de periode juni tot en met september 2025² telkens tijdens een tentamen hebben plaatsgevonden. Daarbij is voor het

² Het CBE behandelde eerder twee gelijksoortige beroepszaken van appellante (CBE2025-159 en CBE2025-161). Deze zaken betroffen tentamens van respectievelijk 20 september en 22 september 2025.

College vast komen te staan dat appellante de tweede persoon in de ruimte bewust buiten beeld houdt, door de linkerhoek van de kamer niet in beeld te brengen. Appellante heeft hetgeen op de beelden te zien en te horen is, niet geloofwaardig kunnen weerleggen, integendeel: het College acht de door appellante gegeven verklaring volstrekt ongeloofwaardig.

Ten overvloede overweegt het College dat als daadwerkelijk renovatiewerkzaamheden hadden plaatsgevonden gedurende een langere periode, appellante had kunnen opteren voor het afleggen van een tentamen op het studiecentrum, het tentamen thuis in een andere ruimte had kunnen afleggen of had kunnen vragen de werkzaamheden tijdelijk te staken.

- 2.21 Voor wat betreft de kwalificatie ernstige fraude vanwege recidive, overweegt het College dat recidive niet nader is gedefinieerd in het Examenreglement. Daarom zoekt het College voor de definitie van recidive aansluiting bij de gangbare betekenis hiervan, te weten “herhaling van niet toegestaan gedrag”³. Het College overweegt dat inderdaad sprake is van herhaling van het frauduleus handelen door appellante bij zeven tentamens⁴. Dat twee eerdere fraudebeslissingen d.d. 9 oktober 2025 nog niet onherroepelijk zijn – appellante heeft hiertegen hoger beroep ingesteld bij de Afdeling – doet hier niet aan af, te meer nu het College ten aanzien van deze fraudebeslissingen heeft geoordeeld dat inderdaad sprake is van (ernstige) fraude (CBE2025-159 en CBE2025-161). De onderhavige beslissing is de zesde van in totaal zeven beslissingen waarin voor het College fraude is komen vast te staan, vanwege herhaald en gelijksoortig frauduleus handelen. Gelet op het gegeven dat voor het College buiten redelijke twijfel is komen vast te staan dat appellante fraude heeft gepleegd door het toelaten van een tweede persoon in de tentamenruimte, die appellante helpt bij het beantwoorden van de tentamenvragen en dat soortgelijke gedragingen hebben plaatsgevonden bij zes andere tentamens, heeft verweerder deze handelingen terecht als ernstige fraude gekwalificeerd. De fraude is immers meerdere keren gepleegd. Het College overweegt bovendien dat, ongeacht de uitleg die wordt gegeven aan de definitie ‘recidive’,⁵ het meermaals frauduleus handelen op zichzelf een verzwarende omstandigheid vormt die kan leiden tot het opleggen van zwaardere sancties. Daarbij wijst het College erop dat in dit geval geen sprake is van bestraffende sancties en recidive in de zin van eerdere veroordelingen voor strafbare feiten, maar van herstelsancties en geconstateerde herhaling daarvan.

Ten aanzien van de opgelegde sancties

- 2.22 Het College overweegt dat uit ECLI:NL:RVS:2025:1831 volgt:

In het kader van het evenredigheidsbeginsel moet de examencommissie meewegen dat een beslissing op grond van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW, een voor de student belastend besluit is. Naarmate de nadelige gevolgen van de opgelegde sanctie zwaarder zijn voor de student, zal de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel intensiever moeten zijn (vgl. de Harderwijk-uitspraak; ABRvS 2 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:285, onder 7.9-7.10). Deze toets moet in eerste instantie door de examencommissie en het CBE worden verricht. Mocht een student zich met de uitkomst daarvan niet kunnen verenigen, dan kan hij dat in beroep aan de Afdeling voorleggen.

Uit ECLI:NL:RVS:2026:533 volgt voorts:

De beslissing van 8 december 2025 heeft voor [verzoeker] tot gevolg dat hij op dit moment niet kan deelnemen aan het onderwijs. Daardoor is niet uitgesloten dat hij studievertraging oploopt. Deze gevolgen zijn naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter evenwel niet

³ In strafrechtelijke zin: <https://www.rechtspraak.nl/juridische-begrippen/recidive>. In algemene zin: Van Dale, waarin als betekenis van ‘recidive’ onder andere is opgenomen: “opnieuw vervallen in dezelfde zonde, fout”

⁴ Het College heeft in beroepszaak CBE2026-051 geoordeeld dat fraude aannemelijk is, maar niet buiten redelijke twijfel kon worden vastgesteld.

⁵ Dus ook als een engere uitleg wordt gegeven, waarin sprake moet zijn van onherroepelijke vaststelling van eerdere fraude om van recidive te kunnen spreken.

onevenredig in verhouding tot de met de beslissing te dienen doelen.

- 2.23 Het College overweegt dat de sancties herstellend van aard zijn en tot doel hebben dat verweerster een eerlijk oordeel kan vormen over de daadwerkelijke kennis, inzicht en vaardigheden van appellante. Daarbij fungeren de sancties als een pedagogische correctie ten aanzien van de begane fout en waarborging van de waarde van het diploma, waarbij moet blijken dat appellante inderdaad over de kennis, het inzicht en de vaardigheden beschikt die horen bij een succesvolle afronding van de cursus c.q. opleiding.
- Het College is van oordeel dat de opgelegde sancties geschikt zijn om dit doel te bereiken en daarvoor ook noodzakelijk zijn. Lichtere sancties zouden kunnen inhouden dat het tentamen ongeldig wordt verklaard en dat één of meerdere tentamenkansen komen te vervallen. Gelet op de aard van de fraude en de opzet bij het plegen ervan, acht het College lichtere sancties in dit geval ontoereikend om de daarmee te dienen doelen te bereiken.
- 2.24 Het College overweegt verder als volgt over de opgelegde sancties en de belangenafweging tussen enerzijds het belang van appellante bij het achterwege blijven van deze sancties en anderzijds het belang van verweerster zoals onder 2.23 verwoordt, alsmede over de vraag of de sancties in het onderhavige geval evenwichtig zijn:
- 2.24.1 Het onderhavige tentamen van appellante werd op grond van artikel 2.3.6 lid 1 van het Examenreglement ongeldig verklaard. Voorts verliest appellante conform artikel 2.3.6 lid 2 sub a drie tentamenkansen. Dit betekent allereerst dat appellante deze cursus opnieuw zal moeten volgen en hiervoor (opnieuw) collegegeld zal moeten betalen.
- Het College acht het redelijk dat nadelige consequenties worden verbonden aan het overduidelijk bewust frauduleus handelen van appellante en dat appellante daadwerkelijk nadeel ondervindt van dit handelen.
- Het College acht deze opgelegde sanctie dan ook evenredig ten opzichte van het handelen van appellante en overweegt daarbij dat de sanctie op zich licht van aard is. Verder overweegt het College dat matiging van deze sanctie enkel zou kunnen inhouden dat het tentamen ongeldig verklaard wordt, maar dat appellante haar tentamenkans behoudt. Het College weegt hierbij het belang van verweerster om de kwaliteit van tentamens te borgen af tegen het belang van appellante om haar studie voort te zetten, zonder al teveel financiële nadelen of verlies van studievoortgang. Het College concludeert dat de nadelige gevolgen die appellante noemt (studievertraging, verlies van tentamenkansen, mogelijke beëindiging van de studie en de persoonlijke impact), niet maken dat het tentamen waarbij fraude is gepleegd geldig zou moeten worden verklaard, noch dat appellante haar tentamenkans terug zou moeten krijgen.
- 2.24.2 Verweerster ontnemt appellante op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub b van het Examenreglement het recht om tentamen te doen voor alle cursussen uit het aanbod van de Open Universiteit gedurende één jaar. Ten aanzien hiervan overweegt het College dat de onderhavige beslissing de zesde van in totaal zeven fraudebeslissingen tegen appellante is, waarbij het College fraude buiten twijfel vastgesteld acht en waarbij dus sprake is van herhaald en gelijk frauduleus handelen. Het College overweegt dat uitsluiting van tentamendeelname voor één jaar een zware sanctie is die appellante raakt. Echter, het meermaals opzettelijk toelaten van een tweede persoon in de tentamenruimte, vindt het College zeer verwijtbaar. Er kan niet worden gewaarborgd dat appellante het tentamen op eigen kracht heeft afgelegd en appellante heeft in ieder geval zeven keer getracht het tentamenresultaat te beïnvloeden. Het College acht deze sanctie daarom redelijk en evenredig, zeker gelet op het feit dat appellante 'enkel' uitgesloten is van tentamendeelname en in de periode van uitsluiting nog steeds onderwijsactiviteiten kan volgen.
- 2.24.3 Verweerster zal weigeren om appellante vrijstelling te verlenen binnen een opleiding van de Open Universiteit op basis van tentamens die zij gedurende de periode van uitsluiting aflegt aan een zusterfaculteit, op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub c van het Examenreglement. Het College acht deze sanctie redelijk, gelet op het herhaaldelijk

- frauduleus handelen van appellante. Appellante heeft voorts niet betoogd in welke mate zij nadeel zou ondervinden van deze sanctie.
- 2.24.4 Verweerster zal, nadat definitief op het beroepschrift van appellante is beslist, aan het instellingsbestuur het advies uitbrengen om te besluiten appellante uit te schrijven voor de opleiding, conform artikel 7.12b lid 3 WHW en de Inschrijvingsvoorwaarden van de Open Universiteit. Gelet op het meermaals frauduleus handelen van appellante tijdens haar bacheloropleiding, overweegt het College dat dit advies redelijkerwijs aan het instellingsbestuur kan worden uitgebracht door verweerster. Het College overweegt dat het een advies aan het instellingsbestuur betreft en het instellingsbestuur neemt zelf de beslissing om dit advies al dan niet over te nemen. Het College overweegt dat het enkel uitbrengen van het advies door verweerster gelet op de omstandigheden gerechtvaardigd is. Voorts merkt het College op dat een eventuele uitschrijving enkel zou zien op de opleiding die appellante nu aan de Open Universiteit volgt, namelijk de bacheloropleiding Psychologie. Mocht het College van bestuur besluiten tot uitschrijving voor deze opleiding over te gaan, kan appellante elders een bacheloropleiding Psychologie volgen. Appellante zou aan de Open Universiteit nog steeds een andere bacheloropleiding kunnen volgen. Ook zou zij bij de Open Universiteit te zijner tijd een masteropleiding, ook op het gebied van Psychologie, kunnen volgen.

- 2.25 Het College overweegt verder dat appellante geen bijzondere omstandigheden naar voren heeft gebracht waarom deze sancties in haar geval onevenredig uitpakken. Zij heeft weliswaar de nadelen genoemd die zij ondervindt van deze sancties, maar die nadelen raken haar niet harder dan zij andere frauderende studenten zou raken. Verder heeft zij, zonder nadere onderbouwing, gesteld dat zij door de sancties mentale problemen heeft gekregen, maar dat argument acht het College onvoldoende voor het oordeel dat om die reden afgezien had moeten worden van sanctiëring. Appellante behoort op de hoogte te zijn van de regelgeving omtrent fraude en had zodoende kunnen weten welke gevolgen hieraan verbonden kunnen worden. Daarbij overweegt het College dat het belang van verweerster, om de kwaliteit van tentamens te kunnen waarborgen, zwaarder weegt dan het belang van appellante om haar studie ongehinderd voort te zetten.

Ten aanzien van de uitslagbrief en het cursuscertificaat

- 2.26 In CBHO 2016/257 heeft het College van Hoger beroep voor het onderwijs bepaald:

De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. In dat verband is de examencommissie het orgaan dat getuigschriften en diploma's uitreikt ten bewijze dat een opleiding met goed gevolg is afgelegd. Gelet op deze taak en bevoegdheid is de examencommissie tevens bevoegd een getuigschrift of diploma in te trekken indien zij vaststelt dat een student niet aan voormelde voorwaarden voldoet.

- 2.27 De ongeldigverklaring van het tentamen heeft tot gevolg dat de uitslagbrief en het cursuscertificaat van het onderhavige tentamen niet meer geldig zijn. Het College overweegt in het verlengde van de voornoemde uitspraak dat verweerster een uitslagbrief c.q. cursuscertificaat mag intrekken, als blijkt dat een student niet voldoet aan de vereiste, kennis, inzicht en vaardigheden die bij het betreffende tentamen horen. Het College acht deze intrekkingen dan ook een logisch gevolg van de opgelegde sanctie. Bovendien volgt uit de voetnoot bij artikel 2.4.4 van het Examenreglement dat bij ongeldigverklaring het cursuscertificaat en de uitslagbrief geretourneerd dienen te worden. Het College overweegt ten overvloede dat appellante de bacheloropleiding Psychologie volgt, waarschijnlijk met het voornemen om een beroep in de geestelijke gezondheidszorg te gaan beoefenen en dus zorg te verlenen aan (in bepaalde mate) kwetsbare personen. Wat het College betreft, geldt daarbij des te meer dat verweerster de kwaliteit van afgegeven certificaten moet kunnen waarborgen.

Appellante dient de uitslagbrief en het cursuscertificaat aan de Open Universiteit te retourneren.

Ten aanzien van de motivering van het besluit

- 2.28 Ten aanzien van de motivering van het besluit, overweegt het College dat uit vaste jurisprudentie van de Afdeling, de volgende maatstaf volgt:

ECLI:NL:RVS:2025:1831:

Dat sancties die op grond van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW worden opgelegd voortaan worden aangemerkt als herstelsancties heeft tot gevolg dat daarvoor niet langer de in de Awb opgenomen procedurele vereisten gelden die van toepassing zijn bij bestraffende sancties, zoals de cautie (artikel 5:10a van de Awb). Ook zijn andere in artikel 6 van het EVRM opgenomen (zwaardere) procedurele waarborgen niet van toepassing, zoals het onverwijd in kennis stellen van de aard en reden van beschuldiging in een taal die de beschuldigde verstaat en het recht om niet te worden gedwongen mee te werken aan een eigen veroordeling (nemo tenetur-beginsel).

De Afdeling benadrukt evenwel dat het besluit om een student een herstelsanctie op te leggen moet voldoen aan de eisen die de Awb en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur daaraan stellen, in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. Het zorgvuldigheidsbeginsel verplicht de examencommissie om voorafgaand aan de beslissing alle feiten en gegevens over de gedraging die aanleiding geeft tot het opleggen van een sanctie en de betrokken belangen te vergaren. Hierbij is ook van belang dat de student die informatie tijdig ontvangt, zodat hij daarop kan reageren. Het motiveringsbeginsel verplicht de examencommissie om kenbaar te maken welke regel is overtreden en te specificeren en te omschrijven hoe de student de overtreding heeft begaan. Het moet voor de student duidelijk zijn waarom de sanctie wordt opgelegd. Het is hierbij aan de examencommissie om te onderbouwen dat een student de regels heeft overtreden.

- 2.29 Het College stelt vast dat de beslissing van verweerster voldoende gemotiveerd is. Aan het zorgvuldigheidsbeginsel is voldaan, nu verweerster door middel van schermopnames het samenstel van de frauduleuze handelingen in beeld heeft gebracht, maar ook appellante in de gelegenheid heeft gesteld om haar zienswijze te geven en appellante de mogelijkheid heeft geboden om inzage in de beelden te verkrijgen. Hiermee zijn alle feiten en gegevens, alsmede de betrokken belangen voorafgaand aan de beslissing in kaart gebracht. Verweerster heeft in haar beslissing kenbaar gemaakt welke regel appellante heeft overtreden en gespecificeerd hoe die overtreding is begaan, namelijk door het benoemen van de geconstateerde gedragingen in het besluit. Dat het herhaald frauduleus handelen doorwerkt in de beslissing, blijkt uit de opgelegde sancties en volgt uit artikel 2.3.6 lid 3 sub a van het Examenreglement. Naar oordeel van het College is daarom ook de 'recidive' en doorwerking in de sancties voldoende gemotiveerd.
- Het College overweegt dat appellante gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om haar zienswijze te geven. Het College acht deze uitleg van appellante, onder verwijzing naar hetgeen onder 2.20.2 is overwogen ongeloofwaardig. Verweerster had de gestelde renovatiewerkzaamheden niet hoeven wege. Het College acht het bovendien aan appellante om bewijs van de renovatiewerkzaamheden aan te leveren en niet aan verweerster om deze op te vragen. Het is immers aan appellante om zich aan de (vanwege het ontbreken van een directe controle: strikte) regels voor het afleggen van een thuis tentamen te houden en als zij zich op een - niet bestaande - uitzondering daarop beroept, aan haar om daarover vooraf in overleg te treden en de noodzaak daarvan deugdelijk te onderbouwen. Als zij zich pas achteraf op dergelijke omstandigheden beroept, is het des te meer aan haar om aan te tonen dat daarvan sprake was.

Ten aanzien van de verzoeken van appellante

- 2.30 Tot slot gaat het College nog in op de verzoeken in het beroepschrift van appellante, die in de voorgaande overwegingen niet aan bod zijn gekomen.
- 2.30.1 Aan het verzoek van appellante om dossierinzage, is volgens het College voldaan en appellante heeft ook niet aangevoerd dat er nog stukken zouden ontbreken. Hoewel appellante geen gebruik heeft gemaakt van de inzagemogelijkheid in de proctorbeelden, werden de proctorbeelden met appellante gedeeld in het kader van het verweerschrift. De constatering van de surveillant, alsmede het oordeel van de fraudecommissie, maken onderdeel uit van de bestreden beslissing. De relevante reglementen werden naar aanleiding van het verweerschrift gedeeld met appellante.
- 2.30.2 Appellante wenst te worden gehoord. Het College stelt vast dat appellante op 22 december 2025 een schriftelijke zienswijze heeft ingediend bij de Commissie voor de examens. Appellante heeft afgezien van het schikkingsgesprek met verweerster en heeft besloten zich ter zitting te laten vertegenwoordigen door haar gemachtigde. Het College overweegt dat appellante voldoende in de gelegenheid gesteld is om gehoord te worden.
- 2.30.3 Voor het toekennen van een proceskostenvergoeding ziet het College, gelet op het voorgaande, geen aanleiding.

Conclusie

Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. Appellante krijgt geen gelijk en de fraudebeslissing blijft in stand.

3. Beslissing

Het College

Rechtsdoende:

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. A. Snijders, voorzitter en dr. L.H.H. Bollen en mr. H.J.M. van Lierop, leden, in aanwezigheid van ondergetekende als plaatsvervangend secretaris.

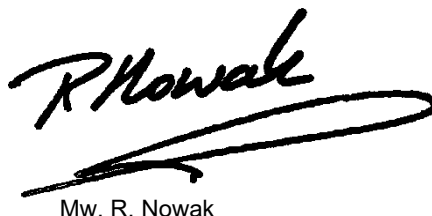
w.g. de plv. secretaris,

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

Mw. R. Nowak

mr. A. Snijders

voor eensluidend afschrift,

Mw. R. Nowak

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.